

Viết Về 60 Năm Kỷ Niệm CVA59

Hoàng Cơ Định

Viết cho Đặc San 60 Năm Kỷ Niệm CVA là chuyện dễ mà khó. Dễ vì có biết bao kỷ niệm với các bạn, nhưng khó là kể những chuyện gì đây? Ngồi cà phê kể linh tinh lang tang thì thoải mái, nhưng viết linh tinh lang tang Đặc San nào chịu đăng? Nên tôi quyết định giới hạn vào câu chuyện với một số bạn, về kỷ niệm chỉ có với bạn đó mà không trùng với ai khác.

Bắt đầu là bạn Nguyễn Văn Hiến,

Bạn này rất ít ai nhớ, vì hồi ở CVA Hiến chỉ chơi với Ngô Thế Vinh, Lã Nhật Thăng và Hoàng Cơ Định. Tôi thân với Hiến vì cả hai đứa cùng thích một thứ: Chế tạo máy bay. Hiến không phải là một học trò giỏi, nhưng khi Hiến đã thích môn nào, thì anh thành một chuyên gia có tài.

Vào niên học đệ Tam 56-57, Hiến và tôi cùng nghiên cứu chế tạo máy bay trực thăng (loại chở được người chứ không phải đồ chơi). Có hai loại trực thăng, loại thông thường, gọi là trực thăng mechanic, có phần cánh quạt đuôi, kết hợp khá phức tạp với cánh quạt chính, Hiến giỏi về cơ khí nên nghiên cứu thực hiện loại này.

*Trục thăng mecanic với cánh quạt đuôi
để cân bằng ngẫu lực do cánh quạt chính tạo ra.*

Ngoài trục thăng mecanic còn loại trục thăng phản lực với hai động cơ nhỏ tại đầu cánh quạt chính, không cần cánh quạt tại đuôi. Loại này Định nghiên cứu thực hiện. Động cơ phản lực sẽ là loại pulse jet dùng để đẩy bom bay V1 của Đức, thực hiện tương đối đơn giản. Động cơ đầu cánh quạt cần nhiên liệu, làm sao tiếp tế được nhiên liệu từ thân máy bay (cố định) ra tới 2 động cơ trong khi cánh quạt quay, Hiên sẽ giúp Định thực hiện bộ phận tinh xảo này.

*Mẫu trục thăng phản lực nhỏ thực hiện
vào cuối thập niên 1950.*

Công việc nghiên cứu kéo dài 3 năm, tốn nhiều giờ, tôi theo đuôi Hiền biểng nhác chuyện học (Tú Tài II Định chỉ đậu vớt sau khi cộng thêm điểm thi thể thao, Hiền thì ... miễn bàn). Qua năm 1960, nhờ thi đậu MPC, tôi được học bổng qua Pháp, già từ mộng chế tạo trực thăng và bạn quý Nguyễn Văn Hiền.

Vào năm 1962, Hiền gửi cho tôi hình một chiếc trực thăng “ngon lành” có ráp máy xe Jeep. Tôi cảm động khi thấy trực thăng đó mang tên ĐH-01. Ít lâu sau Hiền báo tin chiếc ĐH-01 đã thử nghiệm, máy chạy hết tốc lực nhưng chỉ đủ thổi lá bay tít mù, nhưng trực thăng thì ... không bay, thế là ĐH-01 chỉ là “mẹ thành công”. Một năm sau đó, tôi nhận được hình chiếc ĐH-02, nhỏ hơn cái trước rất nhiều và chạy bằng động cơ xe Harley Davidson. Sau đó nhận được thư Hiền kể là Hiền và Thăng mang ĐH-02 ra bay thử tại sân vận động, trực thăng không thăng mà embrayage bị cháy. Chuyện trực thăng chấm dứt, tôi không còn nhận được tin tức gì thêm từ đó.

Ba năm sau, tôi nhận được thư của Hiền viết cho từ Paris. Hiền đã qua Pháp bằng một lộ trình rất dài. Chặng đầu là vượt biên đường bộ từ Sài Gòn tới Nam Vang. Kế tiếp đi từ Sihanoukville qua Hồng Kông bằng tàu thủy. Sau một thời gian tá túc tại Hồng Kông, Hiền trốn xuống tàu vượt biển qua tới Marseille (Pháp). Lý thú nhất là, tưởng qua đến Tây sẽ bị bắt, ai ngờ từ trong cảng Marseille Hiền đi ra ngoài, chẳng có ông Tây nào hỏi han gì !

Khi hay tin Hiền đang ở nhà bà chị tại Paris, vì bận vừa làm luận án, vừa là Giảng Nghiệm Viên tại Đại Học Lille, phải đợi tới cuối tuần tôi mới đón được Hiền lên Lille chơi, anh em gặp nhau mừng rỡ biết bao. Nhà tại Lille của tôi khá chật chỉ có 1 phòng và cái bếp thông nhau nhưng

giường khá rộng, đủ cho hai anh em cùng nằm. Tôi dẫn Hiền đi mua sắm lặt vặt, trời đất xui khiến ra sao, Hiền thích một cái giường xếp gọn nhẹ, tôi liền mua tặng bạn.

Đến bữa chiều, tôi đưa Hiền đến ăn tại quán sinh viên. Chợt thấy Michèle ngồi ăn một mình, cô này hay đi chung với một đám bạn, cô nổi trội vì xinh và sexy nhất bọn. Tôi ghé qua nói đùa: “Chúng nó đâu cả mà để em tôi ngồi một mình thế này, qua đây với chúng anh đi, đây là anh Hiền bạn quý của anh từ Paris lên chơi với anh cuối tuần này”. Michèle ngoan ngoãn bung khay đồ ăn qua ngồi với chúng tôi, em cho biết vì phải ở lại có kỳ thi nên không đi theo được các bạn. Hiền là người ít nói, không rành tiếng Tây nên càng ít nói hơn, tôi lái qua chuyện Nam Vang và Hồng Kông để cho Hiền có dịp sỗ tiếng Cam Bốt và tiếng Tàu là những ngôn ngữ chàng học lóm được. Cuộc đối thoại 4 thứ tiếng Tây, Tàu, Việt, Cam thật vui nhộn...

Tạm dùng hình một cô bạn giống Michèle để minh họa

Com xong, Michèle kiếm bus về nhà, tôi xã giao: “Để anh Hiền và anh đưa em về”. Lúc đó tôi đang có chiếc xe song mã (tiếng Tây gọi là Deux Chevaux), Michèle vui vẻ nhận lời. Không rõ là duyên hay nợ, đường về nhà Michèle chạy qua trước nhà tôi. Hiền vốn là người lịch sự, một phần vì chưa rành tiếng Tây tưởng tôi thân với cô nàng lắm, nên đề nghị cho Hiền vào nhà trước để tôi lái xe đưa Michèle

về. Chàng ta nói thêm “để anh chị còn đi du dương uống trà với nhau”, thật là tình gian mà lý ngay.

Vì hai chữ “uống trà” của Hiền, để chúng tỏ không có gì riêng tư giữa cô nàng và tôi, tôi thẳng thắn đề nghị: “Nếu không phải lo bài vở, mời em lên nhà dùng ly trà với chúng anh rồi về”, nàng nhanh nhẩu đáp: “Em vừa thi xong, chẳng còn lo bài vở gì, cho em thưởng thức trà Việt Nam với các anh”. Thế là ba mái đầu xanh lú rú lên lầu uống trà bên lò sưởi...

Câu chuyện vẫn đăm thắm nhưng chuyện Nam Vang và Hồng Kông cạn dần, sau một hồi, Michèle vẫn lú lo vui chuyện nhưng Hiền có vẻ mệt và buồn ngủ. Chàng xin kiếu bụng chiếc giường xếp mới mua qua bếp nghỉ, chỉ còn Michèle và tôi bên lò sưởi. Chúng tôi ngồi gần lại nhau “thủ thi” (để khỏi làm phiền Hiền nằm ngủ bên bếp).

Đêm hôm đó, bên ngoài không biết trời có mưa hay không nhưng trong phòng thì rõ ràng “lung linh trời sao sáng trong mắt em” ...

Tôi tính nhầm Hiền hơn tôi hai tuổi, vậy là tuổi Sửu, Sửu là con trâu chứ đâu phải là con kỳ đà. Tôi lảm bảm rửa thắm “Cái thằng này rõ vô duyên, sao nó không lên chơi tuần trước hay tuần tới”. Sau lại trách mình tệ với bạn, rõ là chính tôi ân cần mời Hiền lên tuần này mà.

Mười phút trôi qua... tình bạn CVA nồng thắm trở lại khi chúng tôi cùng nghe thấy tiếng Hiền ngáy to, chưa bao giờ tiếng ngáy to lại dễ thương như vậy...

Sáng hôm sau, tôi làm đầu bếp thết bữa ăn sáng cả bạn cũ lẫn bạn mới. Bằng con mắt thiên thần, Hiền hỏi : “Đêm qua Định với Michèle thức nói chuyện suốt đêm à ?”

Chúng tôi đồng thanh: “Ừ, nói chuyện suốt đêm”.

Người bạn CVA thứ nhì mà tôi có kỷ niệm đặc biệt là Nguyễn Tiến Khải.

Bạn Khải, tục danh “Khải Lùn”, hồi còn tại CVA, chúng tôi chỉ biết nhau sơ, không thân. Vào Tết Nguyên Đán năm 1975 anh em cựu CVA có họp mặt mừng xuân tại nhà hàng đường Lê Lai, Xưởng ngôn viên có giới thiệu nghề nghiệp và bằng cấp mọi người trên micro. Ngay sáng hôm sau Khải đến

thăm tôi tại văn phòng, phong cách khá trịnh trọng. Nhưng nói chuyện chút xíu là thân liền, và khi thân rồi Khải nói nhỏ như sợ ai nghe được: “Tao có một mối làm cho mày giàu to”. Hỏi ra thì mối của Khải là một thương gia lớn, có hãng dệt vải nylon, muốn chế loại nylon không thấm nước để làm poncho cung cấp cho quân đội. Tôi nói với Khải: “Việc này dễ thôi, tao đang làm tờ Khoa Học Phổ Thông, vẫn hay chỉ vẽ cho độc giả những vấn đề tương tự, để tao viết rõ ra cho mày rồi mày chỉ lại cho ông bạn thương gia”.

Khải nhăn mặt, trừng mắt nhìn tôi: “Mày khéo ngây thơ, đây là chuyện làm ăn bạc Triệu, chỉ với vẽ cái con mẹ gì ! Mà phải là mày “Tiến sĩ từ Tây về” nói nó mới tin và chịu chi, chứ tao nói nó đ... tin”. Tôi thì tin là Khải nghiêm chỉnh nhưng lại không tin ông bạn thương gia của bạn ấy,

đôi khi họ chỉ nói vui chuyện, mắt công tiếp xúc, tổn thì giờ chả đi tới đâu. Tôi tìm ra một cách từ chối khéo, bảo với Khải: “Mày nói với ông bạn thương gia tao cần ...\$ (cỡ 1000 US\$) để mua vật liệu thí nghiệm kiểm soát lại phương thức trước khi chỉ cho ông ấy”. Khải vui vẻ ra về.

Hôm sau, tôi thật ngạc nhiên khi thấy Khải hớn hờ quay lại cúi tiền vào tay tôi, còn nói thêm:”Nó bảo nó sẽ đưa thêm nếu mày cần, miễn là phải làm nhanh cho nó”. Từ hôm đó, chúng tôi gặp nhau hàng ngày, khó khăn nhất là tính tiền ra sao với ông thương gia. Khải chuyên đưa ra những con số trên trời và cương quyết “Đây là tao giúp mày và giúp nó, không có ăn hoa hồng gì trong chuyện này”. Cuối cùng tôi chấp nhận con số Khải đề nghị là 2 Triệu đồng, với điều kiện là hai đứa chia đôi. Thoạt tiên Khải như đĩa phải vôi, sau cùng chàng nói nhỏ: “Nếu Cậu nhất định như thế thì ... cũng được, mình nể cậu lắm mới nhận đấy !”. Khoản tiền này tương đương khoảng 50 lần lương tháng hồi đó của tôi.

Non hai tuần sau buổi gặp đầu tiên với Khải, ông thương gia đến nhà tôi để được chỉ vẽ tường tận về phương pháp chế tạo vải làm poncho, nhận vật liệu và các tấm vải poncho mẫu thực hiện theo phương pháp trình bày, đã trao tấm check và vui vẻ ra về. Tôi tiễn khách mà không ngờ sao có thể kiếm tiền ... dễ như vậy. Ngày hôm sau Khải và tôi hý hửng mỗi đứa một cái cặp da để đi lĩnh tiền tại ngân hàng. Cầm số tiền lớn trong tay hai anh em đều rất vui, chỉ có chút tâm sự là nếu có nhiều tiền như vậy mà vợ không biết thì chắc còn vui hơn nữa.

Ông bạn thứ ba xin trình làng là Nguyễn Tranh Chiếu.

Chiếu là bạn cũ, trước kia vẫn đến nhà tôi cùng làm toán luyện thi với Ngô Thế Vinh và tôi. Cả Vinh với tôi đều quen nhưng không thân với Chiếu nhiều. Vì tụi tôi có lối tán dóc kiểu “bắc kỳ di cư” nên Chiếu là dân Huế rất nhiều lúc lạc lõng, không hội nhập được. Vinh và tôi nói sau lưng Chiếu “Thằng “Chăn Chiếu” này không vui, nhưng nó giỏi toán, lại thích học với tụi mình thì cũng là điều tốt. Nó không khoái tán dóc cũng là điều hay, cả ba đứa sẽ chuyên chú chuyện học hơn”.

Thời gian qua, sau này tại Mỹ tôi ít liên lạc với Chiếu. Có một điều Chiếu không biết là, ở VN có thời gian tôi “thân” với Chiếu một phần vì tôi hơi ... khoái cô em của Chiếu, nay nước đã chảy qua cầu khá nhiều... Chưa kể là giữa Chiếu và tôi cũng có khoảng cách về chính kiến.

Kịp tới khi tôi hoạt động với Mai Thanh Truyết để theo dõi tình trạng nhiễm Arsenic tại đồng bằng Nam Việt. Tôi cần có một số mẫu nước giếng tại đồng bằng Cửu Long để chuyển qua phân chất tại Mỹ. Chuyện lấy mẫu nước giếng tại đồng bằng Cửu Long tôi giải quyết được, nhưng làm sao có người đủ tin cần và có khả năng mang từ VN qua Mỹ. Tôi nghĩ tới Nguyễn Tranh Chiếu vì nếu Chiếu nhận giúp, tôi biết chắc là sẽ không bao giờ bị “phản bội”

khiến người bạn trong nước của tôi mang tội “liên lạc với phản động tại nước ngoài”.

Cuối cùng thì các mẫu nước đã đến được California bình yên. Tôi hỏi Chiêu là tụi hải quan có thắc mắc tại sao Cậu khênh mấy chai nước từ VN qua Mỹ không, Chiêu cho biết: “Thì moa xạo, bảo chúng nó là bà xã khó tính đòi mang nước từ VN qua Mỹ cho bà ấy quấy bánh đúc”. Hóa ra hồi cùng học thi, Nguyễn Tranh Chiêu cũng phần nào chịu ảnh hưởng của Ngô Thế Vinh và của Hoàng Cơ Định đấy chứ?

Tiếp theo Nguyễn Tranh Chiêu là “Ông Bầu Cường”

Tên thật của ông bầu là Phạm Huy Cường, bạn CVA này không thuộc diện cố tri, nhưng nếu Trời cho sống dai, có dịp viết cho Đặc San “Kỷ niệm CVA 70 năm” thì chắc phải nhắc tới Phạm Huy Cường.

Số là tuổi già hay sống với quá khứ, từ ba năm qua tôi cố ôn lại chương trình Việt sử hồi Trung Học để soạn một cuốn sử thật ngắn gọn: Cuốn Việt Sử Đại Cương. Mục đích là để giúp thế hệ trẻ VN (hay gốc Việt) biết về nguồn cội qua lời kể của một ông già VN, chứ không phải do một ông Tây hay ông Mỹ. Trong việc này, tìm Thầy học không ra mà bạn quanh quần chỉ có Phạm Huy Cường, lớp CVA 58. Khi cuốn sách chưa thành hình thì Cường loay hoay ứng tiền túi và vận động bá tánh giúp tôi giải quyết các vấn đề kỹ thuật. Khi sách in xong, Cường tổ chức ra mắt sách cho tôi và buộc tất tần tật ngần ấy anh chị em, con cháu, bà con họ Phạm mỗi người phải mua một cuốn Việt sử do Hoàng Cơ Định biên soạn, rồi Cường còn lo kiếm người giúp dịch qua Anh ngữ nữa. Trong nghiệp viết sách Việt sử của tôi nếu có ai hỏi vai trò của Phạm Huy Cường là gì, xin trả lời đó là ông bầu, “Ông Bầu Cường”.

Sau cùng, nhưng không phải cuối cùng, là Nguyễn Trọng Dzũng.

Về anh chàng này, hỏi các CVA còn sống, có thể có người không biết Dzũng, nhưng nếu hỏi được các CVA đã “nghỉ chơi” trong 20 năm qua, chắc chắn anh nào cũng biết “Dzũng Điện” là ai, vì không có Dzũng thì lấy ai lo việc thông báo tin buồn và phân ưu ! Cá nhân tôi, viết về Dzũng không phải nhằm mục đích lobby trước để một mai Dzũng sẽ lo việc phân ưu cho

*Hình Dzũng hồi đi học
không “photoshop”*

mình thêm chu đáo, mà để “đền đáp” ông Cố Vấn Toàn Khoa. Nói nôm na theo kiểu Phạm Bình là “Thằng cái đi... gì cũng biết”.

Dzũng có nhiều tài, một trong những tài này là khi họp mặt anh em, Dzũng chuyên môn đứng ngoài làm phó nháy, nhưng khi tấm hình gửi ra lại không thiếu ai và Dzũng đứng ở vị trí rất ngon lành trong hình. Tôi tự hào là người đã dùng được cái “tài vật” này của Dzũng, nhờ Dzũng mà tấm hình đám cưới năm xưa của tôi được mười phân vẹn mười. Số là trong tấm hình toàn vẹn nhất, ai cũng đẹp, chỉ có chú rể là mặt mũi nhếch nhác. Dzũng đã thực hiện giải phẫu “cắt cái đầu” có bộ mặt nhăn nhó này đi, thay vào bằng cái đầu của Hoàng Cơ Định trong tấm hình khác. Kết quả là ngay những người trong cuộc cũng không phân biệt được.

Phấn khởi vì kết quả này, tôi muốn “lấy điểm” với “Chị Ông Trời”. Ở cái tuổi xiêu vẹo trong ngoài tám bố, nếu vợ không là nhất thì còn ai nữa đây. Tôi gửi hình Bà Xã chụp trong ngày hội ngộ Quốc Học & Đồng Khánh tại một nhà hàng Tàu cho Dzũng với câu mở đầu cố hữu “Moa biết là Toa bận, nhưng nếu có giờ thì giúp cho cái hậu cảnh hoa lá cành cho thêm tươi mát”. Quả nhiên, chỉ hôm sau tôi được Dzũng “lại quả” cho một tấm hình nghệ thuật “Bên Cầu Tràng Tiền”.

Hình đưa lên Facebook của Bà Xã, bạn bè “nước trong” tới tấp liên lạc, hỏi địa chỉ trú ngụ của nàng tại Huế để tổ chức hội ngộ.

Gần đây Dzũng đã giúp tôi về thăm quê hương đến lễ tại nhà thờ Tô họ Hoàng tại Bắc Ninh mà không tốn đồng nào mua vé máy bay hay đóng tiền chiếu khán cho Việt cộng. Vài bà con trong nước khi thấy được tấm hình đã viết thư dặn dò: “Đến Tết sang năm Cụ về thăm quê xin cho con cháu biết trước để đến mừng tuổi Cụ”.

Quên không nhớ Dzũng thêm cái khăn đóng và áo the thâm cho anh chàng đứng chen vào giữa hai cụ để tấm hình thêm trang trọng.

Chuyện về Dzũng Điện còn nhiều nữa, nhưng thôi vì sợ bị Phạm Bình gọi là “Thằng cái đ... gì cũng viết”.

Đến đây, còn một Người Thứ Sáu có kỷ niệm khó quên trong nhóm bạn CVA, người đó chính là ... Toa, đã đọc tới dòng này và đang lằm bằm, may quá nó quên, nó mà viết cái chuyện ấy của mình ra thì lôi thôi quá !

Moia không quên đâu nhưng để dành chuyện của Toa cho bài viết trong Đặc San CVA số tới. ✱

Hoàng Cơ Định
Th. 7-2019

